

WASHINGTON GÖRÜŞMELERİ VE BARIŞ ANTLAŞMASININ ÖNÜNDE KALAN TEK ENGEL: ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ

Selenay Erva YALÇIN

Analist

Azerbaycan ve Ermenistan arasında mutabık kalınan barış antlaşmasının imzalanması ile gerçekleşecek barış süreci; taraf devletlerin liderlerinin Washington'da ABD Başkanı Trump ile gerçekleştirdiği üçlü görüşme sonrasında somut bir ilerleme kaydetmiştir. Tarafların gerçekleştirdiği müzakereler sonucu barış antlaşmasının parafına karar verilmiş, Azerbaycanın sürecin başından beri ısrarla takip ettiği haklı taleplerinin gerçekleşmesi ile antlaşmanın imzalanacağı bir kez daha kayda geçirilmiştir.[1]

Bilindiği üzere Azerbaycanın barış antlaşmasının imzalanması ve taraflar arasında tesis edilecek barışın kalıcı ve etkili olması için sürecin başından itibaren öne sürdüğü ve güncel müzakerelerin temelini oluşturan üç önemli talep bulunmaktadır: Minsk Grubunun lağvedilmesi, Nahçıvan ile Azerbaycan arasında serbest geçişin sağlanabileceği bir koridorun varlığı ve nihayet Ermenistan Anayasasının değiştirilmesi. Minsk Grubunun lağvedilmesi için Azerbaycan ve Ermenistan AGİT Sekreteryası nezdinde ortak bir girişimde bulunmuştur. Bir diğer önemli talep olan koridor hakkında da taraflar mutabakata varmışlardır. Bir özel ABD şirketinin denetiminde açılacak olan koridor, Azerbaycan ve Nahçıvan arasında direkt ulaşım sağlayacaktır.

Taleplerden belki de en önemlisi ve barışın kalıcı olması açısından temel unsur olarak görülen anayasa değişikliği, barış antlaşmasının imzalanmasının önündeki tek engel olarak varlığını korumaktadır. Ermenistan Anayasasının giriş kısmında atıf yapılan[2] Bağımsızlık Bildirgesinde açıkça Azerbaycanın meşru ve uluslararası hukukça tanınan topraklarına karşı hak iddiasında bulunulması[3]; bu iddianın bertarafı için bir değişikliğe mutlak suretle gereksinim duyulmasını beraberinde getirmiştir. Anayasada yer alan bu hüküm çıkarılmadan bölgede ve taraflar arasında kalıcı barışın tesisi mümkün olmayacaktır.

Ermenistanın anayasa değişikliği yalnızca barış antlaşmasının imzalanması ve uluslararası hukuk açısından değil, Ermenistanın geleceği açısından da büyük önem arz eden bir mevzudur. Daha evvel yazdığımız gibi Paşinyanın Gerçek Ermenistan idealine ulaşılması ve mevcut sınırlarıyla Ermenistanın Güney Kafkasya ve diğer devletler ile ekonomik ve siyasi uyum içinde istenilen refaha ulaşması bakımından, meşruiyeti sorgulanan bu temel metin, iç işler hususunda da değişikliğe muhtaçtır.[4] Bunun bir diğer göstergesi de yine daha önce yazdığımız gibi Kilise ve Paşinyan arasında süregelen polemik ve anayasada

bulunmayan laiklik ilkesinin eksikliğinin Kilisenin muhalefet rolünü almasıyla birlikte son günlerde daha derin hissedilmesidir.[5]

Süreç içerisinde anayasa değişikli ile ilgili Ermenistan yetkilileri tarafından birbiriyle bağdaşmayan birçok açıklama yapılmıştır. Yetkililer anayasa değişikliği ile ilgili açıklamalarında taslağın hazır olacağı zaman, değişikliğin sebebi, Bağımsızlık Bildirgesine yapılan atfın metinden çıkarılması, referandum oranları ve hatta değişikliğin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği hakkında dahi devamlı değişen ifadelere yer vermişlerdir. Bu tutarsızlık, Azerbaycanın süreç boyunca sözlerden ziyade icraatlara önem vermesine sebep olmuştur. Gelişmeler göstermektedir ki, eğer bölgede ve taraflar arasında tesis edilmesi planlanan barışın kalıcı olması isteniyorsa Ermenistan anayasa değişikliği sorununu tamamen ve nihai olarak çözmelidir. Washingtonda yapılan müzakerelerde antlaşmanın imzalanmak yerine paraflanmasının sebebi olan anayasa değişikliği konusu, sürecin son tmseğini temsil etmektedir.

Belirtmek gerekir ki, taraf devletler son müzakereler ile birlikte barış sürecinin nihayete ermesi bakımından geline en yüksek seviyededirler. Bu olumlu gelişmelerin, Paşinyanın ve diğer yetkililerin anayasa değişikliğinin gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalarında daha kararlı ve istekli olmasını sağladığı umulur. Bir an evvel hazırlanması gereken taslak ve referandum gibi teknik konuların çözüme kavuşturulması ile barış antlaşması imzalanabilecek; bu yolla Güney Kafkasya uzun süredir aradığı barış, refah ve istikrar ortamına ulaşacaktır.

*Grsel: [AP News](#)

[1] Azerbaycan ve Ermenistan, Barış Anlaşmasını Parafladı, Anadolu Ajansı, 8 Ağustos 2025, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/azerbaycan-ve-ermenistan-baris-anlasmasini-parafladi/3654523>.

[2] Constitution of the Republic of Armenia, The President of the Republic of Armenia, Erişim Tarihi: 10 Temmuz 2025, <https://www.president.am/en/constitution-2015/>.

[3] Armenian Declaration of Independence, The Government of the Republic of Armenia, Erişim Tarihi: 10 Temmuz 2025, <https://www.gov.am/en/independence>.

[4] Selenay Erva Yalçın, Paşinyanın Son Açıklamaları Işığında Gerçek Ermenistan ve Anayasa Değişikliği, AVİM, 11 Temmuz 2025, <https://avim.org.tr/tr/Yorum/PASINYAN-IN-SON-ACIKLAMALARI-ISIGINDA-GERCEK-ERMENISTAN-VE-ANAYASA-DEGISIKLIGI>.

[5] Selenay Erva Yalçın, Paşinyan ve Kilise atışması, 13 Haziran 2025, <https://avim.org.tr/tr/Yorum/PASINYAN-VE-KILISE-CATISMASI>

Yazar Hakkında :

Selenay Erva YALÇIN, 2020 yılında başladığı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 2024 yılında mezun oldu. 2023 yılının Aralık ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) uygulamalı eğitim programını tamamladı. Ocak 2024 AVİM misafir araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Yalçın, Mart 2025 itibariyle analist olarak görevine devam etmektedir. Halihazırda Hacettepe Üniversitesi Kamu Hukukunda yüksek lisansına devam eden Yalçın, AVİM soykırım

hukuku ve Türk-Ermeni ilişkileri alanında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Selenay Erva. 2026. "WASHINGTON GÖRÜŞMELERİ VE BARIŞ ANTLAŞMASININ ÖNÜNDE KALAN TEK ENGEL: ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 74. Ağustos 21. Erişim Mayıs 24, 2026.
<https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/WASHINGTON-GORUSMELERI-VE-BARIS-ANTLASMASININ-ONUNDE-KALAN-TEK-ENGEL-ANAYASA-DEGISIKLIGI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır